

Zavádění evropského vlakového zabezpečovacího zařízení v ČR zvýšilo bezpečnost, k zrychlení provozu a vyšší kapacitě tratí ale zatím nevedlo

15.6.2026 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Na rozdíl od řady ostatních států EU byly v České republice zabezpečovací systémy na železnici zastaralé a nezajišťovaly kontrolu pohybu vlaku s možností zásahu do jeho řízení. Pozitivní změnu má přinést probíhající postupná integrace evropského vlakového zabezpečovacího zařízení (ETCS) na české tratě. Očekává se, že zavedení ETCS přinese zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti, zvýšení kapacity tratí, zrychlení provozu a kratší dojezdové časy na železnici. NKÚ prověřil, jak Ministerstvo dopravy (MD) a Správa železnic (SŽ) nakládaly s penězi určenými na zavedení traťové části ETCS. Kontrola ukázala, že z plánovaných přínosů tzv. výhradního provozu* byl splněn jeden: zvýšila se bezpečnost a spolehlivost provozu na tratích transevropské železniční sítě. Ostatní přínosy naplněny nebyly. Současný stav zavádění ETCS je tak podle NKÚ nedostatečný.

Správa železnic nasadila ETCS v režimu výhradního provozu od února 2025 na 622 km tratí, které jsou z velké části součástí transevropské železniční sítě (podrobněji interaktivní příloha). SŽ vynaložila téměř dvě miliardy korun, aby dosáhla výhradního provozu na 40 % z přibližně 1 500 km hlavních tratí transevropské železniční sítě v ČR. Zbývajících 900 km těchto tratí se zavázala osadit technologií ETCS do roku 2030. A do roku 2033 má být systém podle vládou schváleného plánu rozšířen na přibližně 5 000 km tratí, které jsou většinou mimo transevropskou železniční síť a představují zejména regionální tratě. SŽ počítá s náklady ve výši 48,8 mld. Kč.

NKÚ zjistil, že při plně aktivním systému ETCS nedošlo na tratích s výhradním provozem v období od jeho zavedení v únoru 2025 do konce srpna 2025 k projetí návěsti „STŮJ“. Takže lze potvrdit, že zavedení systému přispělo k vyšší bezpečnosti a spolehlivosti provozu na železnici.

Další očekávané přínosy „vyšší kapacita tratí“ a „zrychlení provozu a kratší dojezdové časy“ se do ukončení kontroly Správy železnic nepodařilo naplnit. Aby po tratích mohlo jezdit více vlaků najednou a také rychleji, je nutno změnit stávající systém řízení vlaků a zavést v tuto chvíli technicky nejvyspělejší úroveň systému. SŽ ke změně řízení vlaků doposud nepřistoupila.

Na realizaci ETCS a náklady s ní spojené má přímý vliv postup celkové modernizace české železniční sítě. Zatímco stále není dokončena instalace ETCS na klíčových koridorových tratích (mimo jiné úsek Kralupy nad Vltavou – Děčín, který spojuje Prahu s Drážďany), na některých méně významných regionálních tratích již tento systém zaveden je.

NKÚ při kontrole zjistil, že zavádění ETCS se zpožďuje. Z 99 probíhajících investičních akcí bude 44 dokončeno po Správou železnic stanovených termínech. Více než polovinu z těchto 44 akcí představují tratě transevropské železniční sítě v ČR.

Kontrola také ukázala, že podklady, které poskytovala Správa železnic Ministerstvu dopravy, neobsahovaly informace o stavu pokroku v zavádění ETCS. MD tak nemělo úplné a spolehlivé informace pro rozhodování o rozvoji ETCS na železniční infrastruktuře. Ministerstvo zároveň nevyžadovalo zpracování variantních řešení úrovně zabezpečení ETCS u tratí mimo transevropskou

železniční síť, přestože náklady jednotlivých variant se mohou s ohledem na výchozí stav stávajících zabezpečovacích systémů výrazně lišit.

NKÚ doporučuje důsledně posoudit celkové náklady a možnosti dosažení přínosů ETCS na tratích mimo transevropskou železniční síť a provádět prioritizaci úseků tratí.

* **Výhradní provoz** je režim, kdy na daném úseku tratě smí jezdit jen vlaky vybavené ETCS. ETCS představuje evropský bezpečnostní standard na železnici, který umožňuje předávat strojvedoucímu podrobné informace potřebné pro řízení vlaku a neustále kontrolovat, že strojvedoucí vlak bezpečně řídí ve vymezeném úseku tratě. ETCS je tvořeno vlakovou a traťovou částí. **Traťová část ETCS** je instalována podél trati a předává potřebné informace vlakové části tohoto zabezpečovacího systému. **Vlaková část ETCS** je umístěna na hnacím vozidle (lokomotivě či jednotce) a zajišťuje dohled nad jízdou vlaku.

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/zavadeni-evropskeho-vlakoveho-zabezpecovaciho-za-rizeni-v-cr-zvysilo-bezpecnost--k-zrychleni-provozu-a-vyssi-kapacite-trati-ale-zatim-nevedlo-id15697>